

JAN TURPIJN

DE REUS VAN NIEUWPOORT

Reuzen Bundel

Muziek door Robin Verhelst
Tekst door Ives Merlevede
Gebracht door Nieuwpoort Concert Band
onder leiding van Cindy Schrijvers

JAN TURPIJN

De Reus Van Nieuwpoort

Music by Robin VERHELST

Lyrics by Ives MERLEVEDE

E^b Gm A^b Fm

Tur - pin was bur - ge - mees - ter in lang ver - vlo - gen tijd. _____ 't Was
We bouw - den een reus van _____ wel tien me - ter hoog. _____ Uit
De ex - po vijf - en - der - tig, _____ Brus - sel op z'n kop. _____ Die
Van - daag staat hij te pron - ken _____ in zijn ei - gen stad. _____ 't Is

B^b E^b B^b

oor - log, de Fran - sen _____ vie - len de stad aan. _____ Sol -
ij - zer, stof en ko - per _____ en een ho - ge hoed. _____ Met
reus _____ kan stap - pen en dans - en om zijn as. _____ Zijn
feest _____ voor hem en _____ ie - de - reen ge - niet. _____ We

E^b G A^b Fm

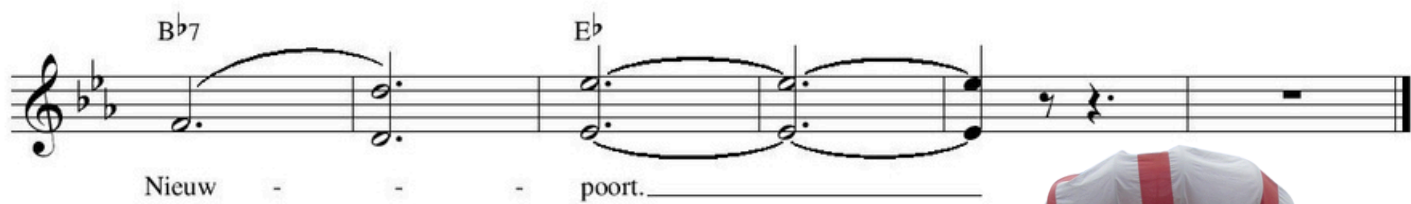
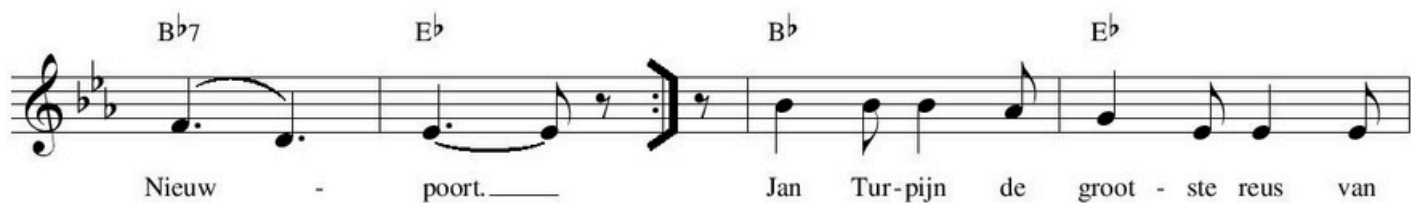
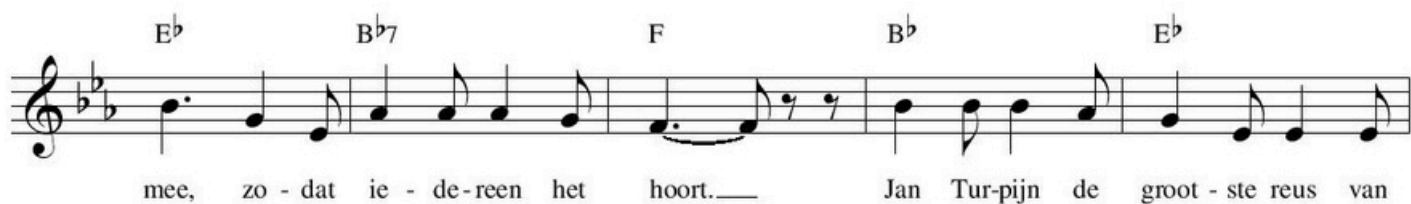
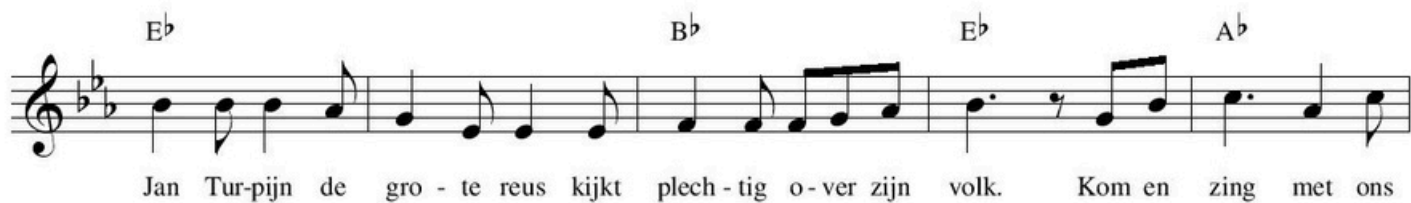

da - ten wa - ren moe, dus _____ da - mes sloe - gen toe. _____ De
pek - zwart paar - den - haar, zijn _____ o - gen blauw en klaar. _____ Hoog
vier - en - twin - tig dra - gers _____ net - jes dicht bij - een. _____ Hun
zin - gen al - len sa - men, zo luid als het maar kan. _____ Hij

B^b E^b

oor - log was snel _____ ge - daan. _____
tijd dat hij zijn volk _____ be - groet. _____
acht - en - veer - tig voe - ten in de pas. _____
luis - tert naar het reu - zen - lied. _____

TEN GELEIDE

Op 17 december 2024, ten elver ure, vond een bijzondere bijeenkomst plaats met het diensthoofd Toerisme van De Stad Nieuwpoort, de regisseur van de Reuzenfeesten 2025 en mezelf, in mijn hoedanigheid als voorzitter van de Nieuwpoort Concert Band.

De regisseur kwam met een briljant idee: het maken van een reuzenlied dat het publiek tijdens het reuzenfeest mee kan zingen, samen met het harmonieorkest. Een initiatief dat, achteraf gezien, echt een gouden zet was.

Het thema was simpel: Jan Turpijn. Ik kreeg vier kerngedachten mee: vrolijk en plechtig, zingbaar, en dat de reus op het lied moest kunnen dansen. Niet dom om mij hiervoor te vragen, want als stadsgids, verteller en muzikant ben ik ervan overtuigd dat we onze geschiedenis, cultuur, monumenten en tradities in ere moeten houden. Wist je dat Nieuwpoort bijzonder rijk is aan deze vier elementen?

Denk bijvoorbeeld aan het ontstaan van onze stad: Filips van de Elzas gaf ons in 1163 de stadskeure, waarvan het monument op de markt een tastbare herinnering is. Of de verhalen van Albrecht en Isabella en de Slag bij Nieuwpoort in 1600. En niet te vergeten de heksenverhalen uit dezelfde periode, zoals dat van Jeanne Panne, één van de bekendste Vlaamse heksen die op de brandstapel eindigde.

Deze verhalen spreken tot de verbeelding en werden in 2023 op een memorabele wijze in de kijker gezet. Met Maaïke Cafmeyer als heks en Axelle Red, samen met de Nieuwpoort Concert Band, die het spektakel met dans, toneel en vuur, gevuld met muziek, tot leven brachten. En heb je al het stripverhaal Suske en Wiske gelezen over de heks van Nieuwpoort?

Ken je het Albert I-monument? Het herinnert aan de bombardementen, verwoestingen en onderwaterzettingen die onze stad hebben getekend. Of de verhalen van helden zoals Hendrik Geeraert, die na de oorlog ere-sluiswachter werd. Nieuwpoort werd zwaar getroffen, maar herrees in 1922 tijdens de wederopbouw.

In 2013 vierde Nieuwpoort haar 850-jarig bestaan. Tijdens de verkiezing van de 'Grootste Nieuwpoortenaar' werd Hendrik Geeraert verkozen. Maar laten we eerlijk zijn: het zou kunnen dat de reus Jan Turpijn, met zijn immens grote voorkomen, de echte winnaar was. Misschien heb ik dat woord "grootste" wel wat te letterlijk genomen.

Er zijn nog zoveel verhalen die in onze muziek tot uiting komen. Denk aan de talloze vissers- en heksenliederen over schepen die vergaan, zwarte kraaien en bezemstelen. Of het bekende lied van Willem Vermandere over de duizend soldaten met het standbeeld aan de Ganzepoot.

Het is de hoogste tijd om een mooi lied te schrijven over Jan Turpijn. Samen met een team, dat allemaal vermeld staat in deze reuzenbundel, ben ik blij dat we de traditie rond de grootste reus van Nieuwpoort mogen voortzetten. Robin Verhelst componeerde het lied en bewerkte het voor zowel kleine als grote harmonie. Ik arrangeerde het lied zodat ook de beiaard het lied kan spelen en heb de tekst geschreven die in vier strofen een blik werpt op het eeuwenoude verhaal van burgemeester Turpin en de reus, die in 1926 werd gebouwd. Veel leesplezier!

Ives Merlevede
Reuzenvriend

ONTDEK DE MUZIEK

Het lied is ontworpen om leuk, zingbaar en plechtig te klinken. Het bestaat uit een intro, een refrein, vier variërende strofen en een afsluitende outro. Elke sectie krijgt een eigen muzikale invulling, met instrumenten die telkens anders de melodie en begeleiding verzorgen.

In de intro wordt het thema kort gepresenteerd. Daarna spelen de trombone en euphonium de eerste strofe. Het orkest vult aan met levendige akkoorden en een opgewekt klokkenspel.

De tweede strofe brengt houtblazers in de hoofdrol, met subtiële tegenmelodieën en versieringen. Tijdens het tweede refrein spelen trompet en saxofoon samen, terwijl fluiten en klarinetten de melodie versieren.

In de derde strofe krijgen trompet en hoorns de hoofdrol, ondersteund door fluit, klarinet en stevige baslijnen. Het derde refrein wordt gekenmerkt door houtblazers en de trombone, die samen met de euphonium voor een volle klank zorgen.

De vierde strofe klinkt feestelijk, met hoge tonen en de hoorns die aan olifantengebrul doen denken. Tijdens het laatste refrein openen alle registers zich, met volle melodieën en rijke versieringen van fluit en klarinet, ondersteund door de lage instrumenten.

De outro brengt het melodietje unisono terug, terwijl de bassen voor stevige ritmische ondersteuning zorgen en een vertraging het einde inluidt.

ONTDEK HET VERHAAL VAN ONZE REUS JAN TURPIJN

Strofe 1

Neen, de naam van Turpin is geen schrijffout. Jan Turpin was burgemeester tijdens het beleg door de Fransen, in Nieuwpoort in 1489. Onze stad werd toen belegerd, en na meer dan 20 dagen oorlog waren de Nieuwpoortse soldaten helemaal uitgeput. Burgemeester Turpin vroeg de hulp van enkele dappere “dametjes” uit de stad om hun vermoeide mannen bij te staan. Hun heldhaftige inzet zorgde ervoor dat de Fransen afdropen. De oorlog was eindelijk voorbij.

Jacqueline
Puyt

Griete

Goliath

Rosalinde

Refrein

Wat meteen opvalt bij onze reus, gebouwd in 1925, is zijn indrukwekkende, strenge blik. Als burgemeester kijkt hij plechtig naar zijn volk. De reus is bijzonder geliefd bij groot en klein, en het is misschien leuk om samen een lied voor hem te zingen. Honderden foto's worden er genomen wanneer de reus optreedt.

De inwoners van Nieuwpoort zijn net zo trots op "hun reus" als de Dendermondse bevolking op het Ros Beiaard. Zelf krijg ik altijd kippenvel wanneer ik de reus door de stad zie stappen.

Het woord "grootste" zegt veel. Jan is de grootste van de reuzenfamilie in Nieuwpoort. Hier wonen Goliath en zijn vrouw Griete, en hun kind Rosalinde, die graag speciale pakjes draagt voor carnaval. Puupje, de reus met de pijp in de mond, is een eerbetoon aan een bijzonder lid van de reuzengilde, die in 1962 de bouw van de huidige reus meemaakte.

Een heks mag niet ontbreken in Nieuwpoort. Deze keer niet Jeanne Panne, maar wel Jacqueline Puyt die op 20 juli 1627 werd verbrand als heks. Naar aanleiding van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog verschijnen ook Hendrik Geeraert en Karel Cogge in de reuzenfamilie. Burgemeester Roland Crabbe wordt ook als reus uitgebeeld. Maar Jan is de grootste van allemaal. Wist je dat Jan Turpijn de grootste gedragen reus van Europa is? Sommige reuzen worden op wielen gereden, maar onze Jan is de grootste die gedragen wordt.

Strofe 2

In de tweede strofe leer je hoe de reus werd gemaakt. Zijn ijzeren frame geeft hem de stevigheid die nodig is voor zijn indrukwekkende hoogte van 10,4 meter en zijn gewicht van 750 kg te torsen. Hij is daarmee de grootste en zwaarste gedragen reus van Europa.

De oorspronkelijke reus werd in de Tweede Wereldoorlog vernield, maar de kop, uit koper gemaakt, blijft bewaard. Zijn kapsel bestaat uit paardenstaarten, en zijn strenge blik met stralende blauwe ogen toont de trots van Jan op zijn stad.

Strofe 3

Jan houdt van uitstapjes. Naast de optochten in binnen- en buitenland reisde hij enkele keren naar Brussel. Op 12 juni 1927 deed Jan Turpijn mee aan de Grote Folklorische Stoet, georganiseerd door Rotary Club Brussel. Het was een groot succes. De kranten noemden hem meteen "Reus Der Reuzen". Jan danste zelfs voor de koning!

De Brusselaars waren zo onder de indruk dat ze op hun knieën gingen zitten om te zien hoe de reus vooruitging: ze telden maar liefst 48 benen! Alles moest uit de weg worden gehaald, zoals tram- en telefoonleidingen, zodat Jan veilig kon passeren.

In 1935 was Jan opnieuw in Brussel, ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling. Hij reisde met de trein en danste voor delegaties, waaronder Amerikaanse bezoekers, die versteld stonden van de 24 grote mannen onder de reus. Het koperen masker, geboetseerd door beeldhouwer L. Willaert, maakte ook indruk.

Strofe 4

Dit lied werd speciaal geschreven voor de reuzenfeesten in juli 2025. Natuurlijk mag Jan Turpijn tijdens de grote parade niet ontbreken. Op feestdagen mag hij zelfs de sjerp van burgemeester dragen, zodat de echte burgemeester samen met het volk kan genieten. Het publiek wordt uitgenodigd om mee te vieren. Samen met de Nieuwpoort Concert Band kunnen ze het lied zingen. De blijde blik van de reus laat zien dat hij dol is op zijn nieuwe lied.

SLOTWOORD

Reuzengilde Jan Turpijn werd opgericht in 1923 met de bouw van Jan Turpijn I. Al meer dan een eeuw is de gilde een belangrijke spil in de gemeenschap en heeft het door de jaren heen nieuwe leden mogen verwelkomen in de familie van de reuzen.

De Nieuwpoortse reuzen, vertegenwoordigd door Reuzengilde Jan Turpijn, vormen een trotse ambassadeur van onze stad. Of het nu op lokale evenementen of in het buitenland is, zij brengen de rijke traditie van Nieuwpoort met zich mee en worden daarvoor gewaardeerd. Nieuwpoort mag met recht trots zijn op haar Reuzengilde.

De initiatiefnemers van dit lied hopen dat de mooie traditie van de reus van Nieuwpoort voortgezet wordt en dat het lied luid en duidelijk weerklinkt in onze stad. Misschien horen we het zelfs ver buiten onze stad, wanneer onze Jan Turpijn uitgenodigd wordt voor andere festiviteiten. Iedereen wordt opgeroepen om deze mooie traditie verder te dragen!

UITVOERDERS

Dirigente SCHRIJVERS Cindy

Dwarsfluit BOOGHS Lien
COFFYN Enya
DEGESELLE Luna
HUYGHE Tine
MACHIELS Hannes
PIETERS Katrien
VERHULLE Nele

Hobo PINSON Anthony

Fagot DELCON Annemie
DEBEVERE Elisabeth

Alt-saxofoon CASTELEYN Geert
CATOOR Quinten
COFFYN Christophe
COULIER Joan
DEPOTTER Sien
DELOOF Veronique
GHYSEL Saskia
LEMMENS Janne

Klarinet COOPMAN Kaylon
NEYTS Nelle
NEYTS Seppe
ROETS Maxime
VANDENBROUCKE Jef
MACHIELS Yari
VANHESSCHE Emma

Tenor-saxofoon PINSON Peter
DECOCK Pedro
VANCALBERGH Luc

Bariton-saxofoon BERVOETS Saar
BRACKX Fred

Zang DEPOTTER Sien
HOSTEN Marc
LEMMENS Janne
LEMMENS Lieze
VANDEWOUDE Johan
VAN DEN EYNDEN Kristof

Zang-pedagoge MAERTENS Stephanie

Trompet AERTS Patrick
DEGESELLE Glenn
DUMOULIN Francy
HOLVOET Marc
LEMMENS Lieze
VAN LANDSCHOOT Wim
LESCROART Thijs

Trombone DEMEESTER Stiene
LEMMENS Bram
MERLEVEDE Margot

Euphonium MERLEVEDE Ives
WILLAERT Michel

Hoorn KOYEN Koen
GHELDOLF Peter
LOONES Joris

Basklarinet MERLEVEDE Benny

Bastuba DE GELDER Paul

Basgitaar CATOOR Geert

Slagwerk CATOOR Ruben
DEFOER Tiara
DEGESELLE Fleur
HOLVOET Ivan
KUCK Imke
SAUBAIN Marie

NIEUWPOORT CONCERT BAND

Opname en montage	BOUTTERY Johan
Regisseur	DUYCK Steven
Tekst	MERLEVEDE Ives
Opmaak Reuzenbundel	MERLEVEDE Margot
Ontwerp kaft	NEYTS Seppe
Componist	VERHELST Robin

Verantwoordelijke Uitgever :
Nieuwpoort Concert Band vzw - Ives Merlevede
Niet op de openbare weg gooien!